

Jego Ekscelencja Antonio Guterres, Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych
Szanowny Dr Tedros Adhanom, Dyrektor Generalny Światowej Organizacji Zdrowia
Szanowny Erik Solheim, Dyrektor Wykonawczy Programu Środowiskowego ONZ
Państwa Członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych

Międzynarodowy Apel Naukowców

Apel naukowców o ochronę przed ekspozycją na niejonizujące pole elektromagnetyczne

Jesteśmy naukowcami zajmującymi się badaniami skutków biologicznych i zdrowotnych wywoływanych przez niejonizujące pole elektromagnetyczne (PEM). Dotychczas opublikowane i recenzowane badania naukowe wzbudziły nasze poważne obawy dotyczące wszechobecnej oraz wzrastającej ekspozycji na PEM, które są wytwarzane przez urządzenia elektryczne i bezprzewodowe. Są to m.in. urządzenia emitujące częstotliwości radiowe, jak telefony komórkowe i bezprzewodowe oraz ich stacje bazowe, Wi-Fi, anteny nadawcze, liczniki odczytywane radiowo, aparaty do monitoringu dzieci, jak również urządzenia elektryczne i infrastruktura dostarczająca energię elektryczną, które generują pole elektromagnetyczne o tzw. ekstremalnie niskich częstotliwościach (poniżej 300 Hz).

Naukowe podstawy naszych obaw

W wielu ostatnich publikacjach naukowych wykazano, że PEM wpływa na organizmy żywe na poziomie niższym niż zalecany w większości norm międzynarodowych i krajowych. Skutkiem tego jest między innymi zwiększone ryzyko wystąpienia nowotworów, stres komórkowy, wzrost liczby szkodliwych wolnych rodników, uszkodzenia genetyczne, strukturalne i funkcjonalne zmiany układu rozrodczego, zaburzenia poznawcze i pamięci, zaburzenia neurologiczne oraz negatywny wpływ na ogólny stan zdrowia ludzi. Szkody wykraczają poza gatunek ludzki, ponieważ istnieją również dowody szkodliwego wpływu PEM na rośliny i zwierzęta.

Odkrycia te uzasadniają nasz apel do ONZ i wszystkich państw członkowskich na świecie o wywarcie wpływu na WHO, by organizacja ta wykorzystała swe silne przywództwo we wspieraniu tworzenia chroniących zdrowie społeczeństw regulacji prawnych. Regulacje te powinny zachęcać do wdrożenia środków zapobiegawczych i edukować społeczeństwo o ryzyku zdrowotnym, a szczególnie o ryzyku dla dzieci i rozwijających się płodów ze strony PEM. Nie podejmując tych działań, WHO sprzeniewierza się wypełnieniu swojej roli jako prominentnej międzynarodowej agencji zdrowia publicznego.

Nieodpowiednie międzynarodowe wytyczne dotyczące niejonizującego PEM

Różne agencje odpowiedzialne za ustanawianie norm bezpieczeństwa nie zapewniły ochrony dla ogółu społeczeństwa, szczególnie dzieci, które są bardziej podatne na wpływ PEM.

W 1998 roku Międzynarodowa Komisja Ochrony przed Promieniowaniem Niejonizującym (ICNIRP) opublikowała „Wytyczne dotyczące ograniczenia ekspozycji na zmienne w czasie pola elektryczne, magnetyczne i elektromagnetyczne (do 300 GHz)”. [1] Wytyczne te zostały zaakceptowane przez WHO i wiele krajów na świecie. WHO wzywa wszystkie państwa do zaadoptowania wytycznych ICNIRP w celu międzynarodowego ujednolicenia norm krajowych. W roku 2009 ICNIRP wydała oświadczenie, w którym potwierdziła swoje stanowisko z 1998 roku, ponieważ w opinii tej Komisji badania naukowe, które ukazały się od tego czasu „nie dostarczyły żadnych dowodów szkodliwego wpływu PEM poniżej obecnych ograniczeń, tym samym nie jest wymagana niezwłoczna korekta wytycznych w celu ograniczania ekspozycji na pole elektromagnetyczne wysokich częstotliwości” [2]. ICNIRP do tej pory kontynuuje te zapewnienia wbrew wzrastającej liczbie dowodów podważających to stanowisko. Według naszej opinii wytyczne ICNIRP nie są wystarczające w ochronie

zdrowia społeczeństwa, ponieważ nie uwzględniają długotrwałej ekspozycji i wpływu niskich częstotliwości promieniowania.

W 2011 roku WHO przyjęła klasyfikację Międzynarodowej Agencji do Spraw Badań nad Rakiem (IARC) pola elektromagnetycznego tzw. ekstremalnie niskich częstotliwości, a w 2011 r. promieniowania radiowego jako *przypuszczalnie karcinogennych dla ludzi* (Grupa 2B). Mimo przyjęcia obu tych orzeczeń WHO w dalszym ciągu utrzymuje, że dowody, by obniżyć limity ekspozycji, są niewystarczające.

Ponieważ zasadność ustalania norm, które chroniłyby przed szkodliwymi skutkami zdrowotnymi, jest kwestią kontrowersyjną, rekomendujemy, by Program Środowiskowy Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNEP) powołał i opłacił niezależną, multidyscyplinarną komisję. Jej celem powinno być zbadanie zalet i wad alternatywnych rozwiązań wobec obecnych praktyk, które znacznie obniżyłyby ekspozycję ludzi na PEM w zakresie fal radiowych i ekstremalnie niskich częstotliwości. Obrady tej grupy powinny być prowadzone w sposób jawny i bezstronny. Choć jest istotne, by przedstawiciele przemysłu telekomunikacyjnego byli w ten proces włączeni i z tą grupą współpracowali, nie powinni mieć oni wpływu na proces obrad i przyjmowane wnioski. Grupa ta powinna dostarczyć swoje wnioski do ONZ i WHO jako wskazówki w stosowaniu środków ostrożności.

Wspólnie wnioskujemy również, by:

- dzieci i kobiety w ciąży były chronione,
- wytyczne i normy były zaostrzone,
- producenci byli zachęceni do rozwijania bezpieczniejszej technologii,
- zakłady odpowiedzialne za wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucję i monitorowanie energii elektrycznej utrzymywały właściwą jakość infrastruktury i zapewniały właściwe instalacje w celu minimalizacji szkodliwych prądów upływu,
- społeczeństwo było w pełni poinformowane o potencjalnym ryzyku dla zdrowia spowodowanym polem elektromagnetycznym i edukowane odnośnie sposobów redukcji ryzyka dla zdrowia,
- przedstawiciele profesji medycznej byli edukowani o biologicznych skutkach pola elektromagnetycznego oraz, by mieli zapewnione przeszkolenie z opieki nad pacjentami wrażliwymi na pole elektromagnetyczne,
- rządy opłacały szkolenia i badania nad wpływem pola elektromagnetycznego na zdrowie, które będą niezależne od przemysłu oraz aby nakazały współpracę przemysłu z badaczami,
- media ujawniały związki finansowe ekspertów z przemysłem, gdy cytują ich opinie dotyczące zdrowia i aspektów bezpieczeństwa urządzeń emitujących pole elektromagnetyczne,
- ustanowiono obszary wolne od promieniowania.

1) <http://www.icnirp.org/cms/upload/publications/ICNIRPemfgdl.pdf>

2) <http://www.icnirp.org/cms/upload/publications/ICNIRPStatementEMF.pdf>

3) <http://monographs.iarc.fr/ENG/Monographs/vol80/>

4) <http://monographs.iarc.fr/ENG/Monographs/vol102/>

Data publikacji: 11 maja 2015

Data obecnej wersji: sierpień 2017

Pytania oraz wnioski o poparcie apelu od kwalifikowanych naukowców można składać do p. Elizabeth Kelley, Dyrektor EMFscientist.org, pod adresem info@EMFscientist.org.

Uwaga: Sygnatariusze apelu podpisali go we własnym imieniu. Podanie ich profesjonalnych afiliacji nie oznacza, że reprezentują oni opinie swoich pracodawców lub organizacji, do których należą.